

**ДИНАМІКА ЧАСТОТНОГО ДЕСЯТКА ЖІНОЧИХ ІМЕН
ДОНЕЧЧИНИ ВПРОДОВЖ 1890 – 2000-х РОКІВ**

Важливим завданням антропоніміки є вивчення динаміки сучасного національного іменника. Його розв'язання можливе лише за умови ґрунтового дослідження антропоніміконів усіх областей України. Накопичений і вивчений матеріал стосується поки що окремих регіонів України. Так, якісний і кількісний аналіз українського іменника м. Чернівців провела Л. Кракалія, м. Луцька – І. Скорук, м. Донецька – Г. Кравченко, Болградського та Кілійського районів – О. Медведєва, м. Тернополя – Н. Свистун, м. Кіровограда – О. Черноус.

У запропонованій статті ми маємо на меті проаналізувати динаміку частотного десятка¹ жіночих імен Волноваського, Костянтинівського, Красноармійського, Мар'їнського, Старобешівського, Ясинуватського районів Донецької області з 1890 до 2009 рр. Визначений період розподілено на 12 хронологічних зрізів: I – 1890-1899, II – 1900-1909, III – 1910-1919, IV – 1920-1929, V – 1930-1939, VI – 1940-1949, VII – 1950-1959, VIII – 1960-1969, IX – 1970-1979, X – 1980-1989, XI – 1990-1999, XII – 2000-2009 рр.

Частотний десяток відіграє вагомую роль в іменнику, оскільки обслуговує більшість новонароджених – 50853 (це становить 62,48 % від загальної кількості ім'явжитків). Упродовж 120 років до нього входить 38 імен: *Аліна, Анастасія, Валентина, Валерія, Вікторія, Віра, Галина, Ганна, Дарія, Євдокія, Єлизавета, Єфросинія, Ірина, Катерина, Ксенія, Лариса, Лідія, Любов, Людмила, Марина, Марія, Марфа, Меланія, Мотрона, Надія, Наталія, Ніна, Оксана, Олександра, Олена, Ольга, Пелагія, Параскева, Раїса, Світлана, Тетяна, Уляна, Юлія*. Упродовж досліджуваного періоду частотний десяток імен зазнає кількісно-якісних змін. Щоб простежити глибинні процеси, які стосуються його оновлення

¹ Десять імен (або більше, якщо кількість носіїв деяких імен збігається), найпопулярніших на досліджуваній території у певному періоді, утворюють групу найуживаніших імен, або частотний десяток [2, с. 80].

та перерозподілу рангів окремих імен, розглянемо найуживаніші імена кожного періоду окремо.

У **1890-і рр.** частотний десяток включає такі жіночі імена: *Анна, Марія, Євдокія, Мотрена, Анастасія, Прасковія, Марфа, Іуліанія, Евфросинія, Дарія, Наталія*, що обслуговують 2306 (48,96 %) новонароджених. У цей період дівчат переважно називають за церковним календарем. Тому частотними стають ті імена, які найчастіше трапляються у святцях. Так, імена *Анна* й *Марія* очолюють не лише іменник Центральної Донеччини, але й інших регіонів України, зокрема Одещини [6, с. 109, 117, 148, 159], Запоріжжя [9, с. 169] і м. Донецька [5, с. 83]. Проте дівчатам значно частіше, ніж хлопцям, священники надавали не те ім'я, яке вони „самі собі принесли”, а інше, більш милозвучне. Тому частотні десятки жіночих імен різних областей України мають більш помітні відмінності, ніж списки найуживаніших чоловічих імен. Наприклад, ім'я *Марфа* набуває популярності лише в досліджуваному антропоніміконі.

До списку найуживаніших у **1900-і рр.** входить 11 імен, які було надано 1906 (49,03 %) дівчатам. Перша четвірка імен залишається стабільною: *Анна, Марія, Євдокія, Анастасія*. На п'яте місце піднімається широковживане в попередньому десятиріччі ім'я *Пелагія*, витіснивши ім'я *Прасковія* за межі частотного десятка. Шосту позицію надалі посідає ім'я *Марфа*. Сьоме у списку найуживаніших імен минулого періоду ім'я *Іуліанія* поступається місцем імені *Ксенія*. На восьмій сходинці опиняється маловживаний у 1890-і рр. антропонім *Ольга*. Ім'я *Наталія* змінює ранг з десятого на дев'ятий. Останню позицію розділяють імена *Евфросинія* та *Олександра*.

І в сільському, і в міському іменнику Центральної Донеччини у 1900-і рр. панівні позиції втримують канонічні імена, але набір їх різний (збіг становить лише 50%).

У **1910-і рр.** частотний десяток помітно оновлюється й обслуговує 1911 (53,10%) новонароджених. На два періоди поспіль найуживанішим стає ім'я *Марія*, а *Анна* відтепер друге в списку. З четвертого на третє місце переходить ім'я *Анастасія*, з восьмого на сьоме – *Ольга*. Імена *Євдокія* та *Наталія* дещо втрачають популярність: перше опускається з третьої на восьму сходинку, а друге – з дев'ятої на десяту. В оновленому частотному десятку беруть участь широковживані (*Віра, Єкатерина*) та маловживані (*Валентина, Любов*) у минулому періоді імена. При цьому

Віра розміщується на четвертому місці, *Єкатерина* – на п'ятому, *Валентина* – на шостому, а *Любов* – на дев'ятому.

Якщо в чоловічому іменнику 1910-х рр. відмінність з антропоніміконом м. Донецька зростає, то в жіночому, навпаки, – дещо зменшується [5, с. 83]. Проте надалі сільський частотний десяток здебільшого повторює міський частотний десяток попереднього хронологічного зрізу. Так, імена *Віра* та *Єкатерина* в аналізованому іменнику посідають чільні місця вперше, тоді як у Донецьку вони популярні з 1890-х рр. [5, с. 83]. Це свідчить про відставання сільського антропонімікону від міського, яке триватиме до 1940-х років.

У **1920-і рр.** група найуживаніших залишається найвагомішою (охоплює 56,24% ім'явжитків) і містить такі імена: *Марія*, *Ганна*, *Віра*, *Валентина*, *Катерина*, *Любов*, *Меланія*, *Олександра*, *Ольга*, *Євдокія*. До її складу надалі входять традиційні канонічні імена, які надають іменнику певної стабільності та спадковості. Одні з них утримують свої позиції порівняно з попередніми роками: *Марія* – першу, *Ганна* – другу, *Катерина* – п'яту, інші опускаються на кілька сходинок нижче: *Євдокія* – з восьмої на десяту, *Ольга* – із сьомої на дев'яту. Імена *Анастасія* й *Наталія* тимчасово виходять за межі частотного десятка, а продуктивність імен *Віра* (третє місце), *Валентина* (четверте), *Любов* (шосте), *Меланія* (сьоме) й *Олександра* (восьме) дещо зростає.

Панівний десяток 1920-х рр. за складом подібний до групи найуживаніших імен сільського антропонімікону Одещини. В обох регіонах однаково частотні імена *Віра*, *Ганна*, *Євдокія*, *Катерина*, *Марія*, *Олександра*, *Ольга* [4, с. 86]. Відстань між сільським і міським іменником Центральної Донеччини залишається значною – їх об'єднує 5 імен: *Віра*, *Валентина*, *Любов*, *Марія*, *Олександра* [5, с. 95 – 96]. Проте з'являється тенденція до перебудови сільського антропонімікону, зменшення його відставання від іменника міста. Специфічним у досліджуваному частотному десятку виявилось старе канонічне ім'я *Меланія*, що було досить поширене в XIX ст. Збереження давніх шанованих українцями імен, котрі в містах уже втратили популярність, свідчить про традиційність і консервативність сільського антропонімікону.

Найуживаніші жіночі імена **1930-х рр.** – *Валентина*, *Ганна*, *Раїса*, *Марія*, *Лідія*, *Ніна*, *Віра*, *Любов*, *Катерина*, *Антоніна* – було надано 5238 (61,69%) новонародженим. Очолює жіночий іменник ім'я *Валентина*, витіснивши ім'я *Марія* на четверту сходинку. Другим у списку

залишається антропонім *Ганна*. Імена *Віра*, *Катерина* та *Любов* переміщуються в нижню частину частотного десятка: перше посідає сьому позицію, друге – дев'яту, а третє – восьму.

За межі групи найуживаніших виходять імена *Євдокія*, *Меланія*, *Олександра* та *Ольга*, натомість *Антоніна* (десяте місце), *Лідія* (п'яте), *Ніна* (шосте) та *Раїса* (третє) підвищують частотність. Стрімке зростання їхньої питомої ваги свідчить про наслідування селянами антропонімічних смаків мешканців м. Донецька, де ці імена були найуживанішими вже на попередньому зрізі [5, с. 95 – 96].

Частотні десятки міського й сільського іменників Донеччини в 1930-і рр. містять 6 спільних складників: *Валентина*, *Віра*, *Лідія*, *Любов*, *Ніна*, *Раїса* [5, с. 95 – 96]. Найуживаніші в Донецьку імена *Галина* й *Людмила* посядуть чільні місця в сільському іменнику в наступному періоді, а *Алла* й *Тамара* не ввійдуть до частотного десятка жодного разу.

Частотний десяток **1940-х рр.** обслуговує 4783 (66,10 %) носіїв та виявляє у своєму складі такі імена: *Валентина*, *Любов*, *Людмила*, *Ніна*, *Лідія*, *Раїса*, *Ганна*, *Віра*, *Галина*, *Світлана*. Досліджуваний антропонімікон надалі очолює ім'я *Валентина*, а п'яту позицію стійко утримує *Лідія*. Ім'я *Віра* опускається із сьомого на восьме місце, *Ганна* – з другого на сьоме, *Ніна* – з шостого на четверте, *Раїса* – з третього на шосте. Ім'я *Любов* піднімається на друге місце у списку найуживаніших. Зміні якісного складу частотного десятка сприяє залучення імен *Галина* й *Людмила*, що посідають дев'яту й третю позиції відповідно.

У важкі воєнні та повоєнні роки іменник села за складом частотного десятка вперше помітно наближається до іменника міста. Їх різнять лише два складники. У селі й досі поширені імена *Ганна* й *Віра*, а в місті особливо активізуються *Алла* й *Надія* [5, с. 104]. Крім того, ім'я *Раїса* належить до найуживаніших лише на досліджуваній території – у сільському й міському антропоніміконах. Частотний десяток м. Луцька включав його в попередньому періоді [8, с. 83 – 84]. На решті території України це ім'я менш частотне.

Список найуживаніших імен **1950-х рр.** обслуговує 6084 (65,29 %) носіїв. Порівняно з минулим зрізом він оновлюється на 50 %. За його межі виходять імена *Віра*, *Ганна*, *Лідія*, *Раїса*, *Світлана*, популярні в 1940-і роки. При цьому *Світлана* повернеться до частотного десятка вже в наступному періоді, а *Ганна* – двома десятиріччями пізніше. Ім'я *Віра* залишається найуживанішим у 1910-40-і рр., а з 1950-х поступово

переходить до периферійної частини сільського іменника. Імена *Лідія* та *Раїса* перебувають у частотному десятку лише два десятиріччя (1930–40-і рр.). На хвилі антропонімійної моди вони швидко піднялися до групи лідерів, однак втриматися там не змогли, оскільки імена зі стрімким розвитком популярності недовго зберігають статус найуживаніших.

Першими в 1950-і рр. надалі залишаються імена *Валентина*, *Любов* і *Людмила*. На кілька сходинок нижче опускаються *Галина* (з дев'ятої на сьому) і *Ніна* (з четвертої на десяту). Зростає питома вага широковживаних у 1940-і рр. імен *Тетяна* (четверте місце), *Наталія* (п'яте), *Ольга* (шосте) та *Надія* (восьме). Такий самий набір імен має частотний десяток сільського іменника Одещини. Відмінність полягає в розташуванні його складників. Лише однією позицією відрізняються списки найуживаніших імен сіл Центральної Донеччини й м. Донецька [5, с. 104]. Ім'я *Світлана*, що в досліджуваному антропоніміконі тимчасово переходить до розряду широковживаних, у місті не змінює своєї позиції. Натомість міський частотний десяток назавжди залишає ще популярне в селі ім'я *Ніна*.

Найуживаніші імена **1960-х рр.** – *Світлана*, *Олена*, *Тетяна*, *Наталія*, *Людмила*, *Ірина*, *Валентина*, *Лариса*, *Ольга*, *Любов* – було надано 5922 (69,88%) новонародженим. До цієї групи не входять продуктивні в VII періоді імена *Галина* й *Надія*, оскільки перше поповнило групу широковживаних, а друге відійшло до периферії. Помітно активізується й стає найуживанішим ім'я *Ірина* (шоста сходинка). Решта складників частотного десятка лише змінює свій ранг. Очолює рейтинг ім'я *Світлана*, витіснивши ім'я *Валентина* на сьоме місце. Ім'я *Любов* переміщується з другого на десяте місце, *Людмила* – з третього на п'яте, *Ольга* – з шостого на дев'яте. Інші імена покращують свої позиції: *Олена* – з дев'ятої на другу, *Наталія* – з п'ятої на четверту, *Тетяна* – з четвертої на третю.

Аналізований список найуживаніших імен відрізняється від списків м. Донецька та Одеської області [5, с. 112] лише одним іменем. У наведених антропоніміконах менш популярне, ніж на досліджуваній території, ім'я *Любов*.

Частотний десяток імен **1970-х рр.** такий: *Наталія*, *Олена*, *Тетяна*, *Світлана*, *Ірина*, *Ольга*, *Людмила*, *Оксана*, *Вікторія*, *Марина*. Він має найбільше навантаження впродовж досліджуваного періоду – обслуговує 6487 (71,82%) новонароджених. Першим за частотністю на два десятиріччя

стає ім'я *Наталія*, другим – *Олена*, а третім – *Тетяна*. На четверту сходинку опускається лідер минулого хронологічного зрізу – *Світлана*.

На два ранги нижче (з п'ятого на сьомий) переміщується ім'я *Людмила*. Решта імен, навпаки, покращує свою позицію: *Ірина* – з шостої на п'яту, *Ольга* – з дев'ятої на шосту. Імена *Валентина*, *Лариса* й *Любов* у IX періоді поповнюють групу широкоживаних. Їм на зміну приходять *Оксана*, *Вікторія* й *Марина*, що посідають три останні місця в частотному десятку. *Оксана* як окреме, самостійне ім'я подане вже у словнику Б. Грінченка, однак популярності воно набуває лише в 1970-і рр. У попередньому десятиріччі воно було найуживанішим тільки в м. Луцьку [8, с. 83], а на IX зрізі ввійшло до частотного десятка багатьох регіонів України. До середини XX ст. ім'я *Оксана* кваліфікують як український відповідник канонічного *Ксенія*. У цей час воно функціонує переважно в українському іменнику, а в 1970-і рр. здобуває статус найуживанішого і в багатьох регіонах Росії.

Ім'я *Марина* в сільському й міському антропоніміконі Донеччини на IX зрізі виявляє найбільшу активність порівняно з іншими регіонами України. Упродовж чотирьох останніх десятиліть воно стало таким же частотним, яким було в XIX ст. На нашу думку, зріст питомої ваги цього імені вмотивований модою, яка в різні періоди виявляється по-різному і стрімко піднімає на чільні місця в іменнику то одні, то інші імена.

Частотний десяток **1980-х рр.** за складом на 80 % збігається зі списком найуживаніших імен попереднього хронологічного зрізу й обслуговує 8306 (67,61%) новонароджених. Надалі зберігають свої ранги імена *Наталія* (I), *Олена* (II), *Тетяна* (III) і *Ольга* (VI). Інші оніми дещо послаблюють позиції: *Вікторія* переміщується з дев'ятої на десяту сходинку, *Ірина* – з п'ятої на сьому, *Оксана* – з восьмої на дев'яту, *Світлана* – з четвертої на восьму. Антропоніми *Людмила* й *Марина* залишають частотний десяток, звільнивши місце для імен *Ганна* (п'яте місце) та *Юлія* (четверте). При цьому ім'я *Ганна* відновлює популярність після тридцятирічного перебування у групі широкоживаних, а *Юлія* входить до частотного десятка вперше.

На X хронологічному зрізі найменшим є розрив між списками імен-лідерів Центральної Донеччини й міст Одеси та Луцька [8, с. 83 – 84]. Проте в цих іменниках одним із найпопулярніших виявилось ім'я *Катерина*, яке на досліджуваній території знову ввійде до частотного десятка лише в наступному періоді.

У **1990-і рр.** частотний десяток оновлюється на 50 %. До нього належать імена *Анастасія, Ганна, Юлія, Катерина, Олена, Тетяна, Аліна, Марина, Вікторія, Дарія*, які надано 2716 (52,79 %) новонародженим. Частотний десяток залишають імена *Наталія, Ірина, Оксана, Ольга та Світлана*. Натомість відновлюють свою популярність антропоніми *Катерина* (четвертий у списку) і *Марина* (восьмий). Знову до групи найуживаніших повертається дев'яте в частотному десятку 1890-х рр. ім'я *Дарія*. Тепер воно посідає десяту сходинку. Антропонім *Анастасія*, що сімдесят років був за межами списку найуживаніших, очолює жіночий іменник Центральної Донеччини. Помітно активізується ім'я *Аліна*, сьоме за частотністю. Решта імен залишається в панівному десятку, змінюючи лише свій ранг: ім'я *Ганна* пересувається з п'ятої на другу позицію, *Вікторія* – з десятої на дев'яту, *Юлія* – з четвертої на третю, а *Олена* й *Тетяна* – з другої на п'яту та з третьої на шосту відповідно.

Знову збільшується розрив між іменником села й міста. Так, у м. Донецьку найуживанішими є імена *Людмила, Наталія, Оксана, Ольга, Світлана*, які в селах уже втратили популярність, а їхні місця в частотному десятку посіли *Аліна, Анастасія, Ганна, Катерина, Марина*. Найближчим до нашого антропонімікону виявився сільський іменник Кілійського району Одеської області [6, с. 117 – 118]. Відмінність полягає в тому, що на Одещині найуживанішими досі залишаються імена *Ольга* й *Світлана*, тоді як на Донеччині частотність їх зменшується, а питома вага давніх канонічних антропонімів *Дарія* та *Юлія* зростає.

До списку найуживаніших **2000-х рр.** входять імена *Анастасія, Аліна, Ганна, Дарія, Єлизавета, Катерина, Вікторія, Юлія, Марія, Валерія*, які обслуговують 1016 (48,24 %) новонароджених. Усі вони, крім імені *Анастасія*, змінюють свої позиції. Так, *Аліна* за короткий час переміщається із сьомої на другу сходинку, витіснивши ім'я *Ганна* на третє місце. Четвертим стає ім'я *Дарія*, котре на попередньому хронологічному зрізі було заключною ланкою в частотному десятку. Дещо меншу продуктивність виявляє ім'я *Катерина* (шосте за вживаністю). На дві позиції вище піднімається антропонім *Вікторія* (з дев'ятої на сьому), а *Юлія*, навпаки, опускається з третього на восьме місце. Імена *Марина, Олена* й *Тетяна* залишаються частотними, але покидають групу найуживаніших. Ім'я *Марія* після п'ятдесятирічного перебування за межами частотного десятка розташовується на дев'ятій

позиції, *Валерія* та *Єлизавета* вперше входять до списку найуживаніших і посідають десяте та п'яте місця відповідно.

Подібність частотного десятка Центральної Донеччини до групи найуживаніших імен м. Іллічівська становить 80 % [11, с. 272], а до частотного десятка м. Тернополя – лише 40 % [7, с. 133]. В усіх зазначених антропоніміконах на початку ХХІ ст. значно покращується позиція старих канонічних імен, як-от: *Анастасія*, *Дарія*, *Єлизавета*, *Марія*, *Юлія*. Ю. Карпенко називає цю особливість основною тенденцією розвитку сучасного загальноукраїнського іменника [3, с. 288].

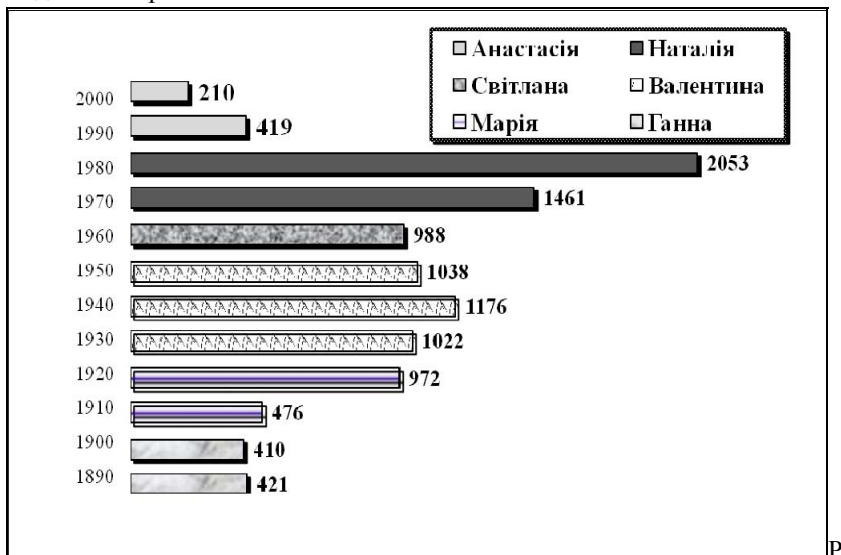
З кінця ХІХ до початку ХХІ ст. частотний десяток змінюється на 70 %. При цьому повного оновлення він не зазнає в жодному десятилітті. Найпомітніші якісні зрушення в ньому пов'язані з ключовими моментами історії. Так, лише в революційні, повосенні роки та в період проголошення незалежності України частотний десяток приймає 50 % нових імен, тоді як на решті хронологічних зрізів цей показник не перевищує 30 %. Обираючи імена для дівчат, батьки найчастіше керуються не стільки релігійними установами чи родинними традиціями, скільки модою, „у якій виявляється суспільний, а не індивідуальний смак” [1, с. 180]. Це зумовлює швидшу зміну лідерів жіночого іменника порівняно з чоловічим.

На чолі жіночого антропонімікону в різні періоди побувало шість імен: *Анастасія*, *Валентина*, *Ганна*, *Марія*, *Наталія*, *Світлана* (див. рис. 1, с. 19).

Стабільне функціонування одних канонічних імен і повернення до вжитку інших нині зумовлене дією двох чинників – традиції та моди. На думку П. Чучки, родинні традиції, „за ступенем актуальності в наші дні, а великою мірою і в минулі десятиліття, ... треба поставити на перше місце” [10, с. 48]. Найтиповішим виявом цього чинника слід вважати найменування новонароджених в честь прабабусь, бабусь, матерів та інших шанованих членів родини. Цей мотив утримує на провідних позиціях в іменнику імена *Валентина*, *Ганна*, *Катерина*, *Марія*, *Наталія*, *Олена*, *Ольга*, *Тетяна*. Стрімке зростання популярності імен *Аліна*, *Валерія*, *Вікторія*, *Лариса*, *Оксана*, *Раїса* та *Юлія* зумовлене антропонімічною модою. Механізм дії цього чинника іноді пояснити нелегко. „Як і всяка мода, мода в надаванні імен є досить примхливою, і не завжди вдається встановити її рушійні сили” [10, с. 39].

Порівняння частотних десятків жіночих імен сільського та міського іменників Центральної Донеччини свідчить про відставання першого, що

зумовлене більшою консервативністю смаків селян. До середини ХХ ст. списки найбільш популярних імен села майже повністю повторюють списки частотних імен міста попереднього десятиліття. У цей час досліджуваний іменник більше подібний до сільського іменника Південної України.

ис. 1. Імена, що очолювали жіночий іменник упродовж 1890 – 2000-х рр.

У 1950 – 70-і рр. антропонімікони села й міста помітно зближуються, а з 1980-х відстань між ними знову зростає. Проте ця відмінність свідчить не про відставання сільського іменника, а швидше про різні антропонімічні смаки мешканців села й міста. Для з'ясування сучасних тенденцій в обох іменниках перспективним видається встановлення динаміки особових імен Центральної Донеччини упродовж останніх п'яти років.

Список використаної літератури

1. Баранникова Л. И. Факторы, определяющие выбор личных имен / Л. И. Баранникова, З. А. Данилова, Н. П. Чернева // Личные имена в прошлом, настоящем, будущем. Проблемы антропонимики : [сборник статей / отв. ред. В. А. Никонов]. – М. : Наука, 1970. – С. 177 – 182.

2. Бондалетов В. Д. Русская ономастика : учебное пособие / В. Д. Бондалетов. – М. : Просвещение, 1983. – 224 с.

3. Карпенко Ю. Динаміка українських особових імен / Ю. Карпенко // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2007. – Вип. 356 – 359. Слов'янська філологія. – С. 285 – 289.

4. Касим Е. Ю. Именник украинского населения Одешины со второй половины XIX по 80-е гг. XX в. : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 – украинский язык / Е. Ю. Касим. – Одесса, 1995. – 208 с.

5. Кравченко Г. В. Динаміка українського іменника м. Донецька з 1890 по 1990-і роки : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова / Г. В. Кравченко. – Донецьк, 2000. – 325 с.

6. Медведєва О. Ю. Динаміка особових імен мешканців українського Придунав'я : на матеріалі Кілійського та Болградського районів Одеської області : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова / О. Ю. Медведєва. – Ізмаїл, 2001. – 213 с.

7. Свистун Н. О. Динаміка антропонімікону м. Тернопіль XIX – XX ст. : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова / Н. О. Свистун. – Чернівці, 2006. – 197 с.

8. Скорук І. Д. Динаміка антропонімікону м. Луцька в XX ст. : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова / І. Д. Скорук. – К., 1999. – 180 с.

9. Цимбалюк Ю. В. Із спостережень за розвитком власних імен Запорізької області / Ю. В. Цимбалюк // Питання ономастики Південної України : доповіді та повідомлення 5 республіканської міжвузівської ономаст. конф. / відп. ред. К. К. Цілуйко. – К. : Наукова думка, 1974. – С. 168 – 170.

10. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена) : конспект лекцій / П. П. Чучка. – Ужгород, 1970. – 101 с.

11. Шевчук Л. Динаміка найуживаніших жіночих імен м. Іллічівська / Л. Шевчук // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2007. – Вип. 354 – 355. Слов'янська філологія. – С. 269 – 273.

Анотація

У статті на матеріалі антропонімікону Центральної Донеччини простежено динаміку частотного десятка жіночих імен, з'ясовано питому вагу цієї статистичної групи в кожному з виділених періодів. Отримані дані порівнюються з іменниками інших регіонів України.

Ключові слова: іменник, жіноче ім'я, частотний десяток імен.

Аннотация

В статье на материале антропонимикона Центральной Донетчины исследована динамика частотной десятки женских имен, установлен удельный вес этой статистической группы в каждом выделенном периоде. Проведен сравнительный анализ полученных данных с именными системами других регионов Украины.

***Ключевые слова:** именная система, женское имя, частотная десятка имен.*

Summary

On the basis of an anthroponymikon of the central part of Donetsk province the paper investigates a dynamics of frequent ten of female names. A specific weight of the female names has been determined for each of distinguished periods. The obtained data have been compared with that of other regions of Ukraine.

***Key words:** name system, female name, frequent ten of names.*

УДК 811.'373.232:94(477)

Бурдунок О. В.

Институт української мови НАН України

ФОРМУВАННЯ ПРИЗВИЩЕВОЇ СИСТЕМИ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ МИКОЛАЇВЩИНИ У ЗВ'ЯЗКУ З ІСТОРІЄЮ ЗАСЕЛЕННЯ КРАЮ

Дослідження прізвищевої системи окремого історико-етнографічного регіону надзвичайно актуальне та важливе, адже прізвища не лише містять інформацію про його теперішнього носія, але фактично віддзеркалюють історію всього роду. Крім того, саме прізвища відбивають різні історичні процеси, що мали місце на тій чи іншій території. Як слушно зазначає Л. О. Лісова, „прізвища лінгвально відображають історію культури та ментальності народу, накопичують його матеріальний, культурний, історичний досвід. Без вивчення прізвищ неможливе цілісне дослідження історії нації, матеріальної та духовної культури етносу” [2, с. 68].

Оскільки прізвищева система Південної України досі не була предметом сукупного наукового вивчення, то вважаємо за потрібне на прикладі території північно-західної Миколаївщини (Арбузинський,